

handling af sagsområder, som ikke behandles ved de almindelige domstole og forvaltningsdomstolene.

Det *norske og hollandske domstolssystem* minder om det danske domstolssystem, idet der her er tre instanser inden for de almindelige domstole samt et antal særlige domstole. I *Island* findes der kun to instanser samt en Arbejdsret. I hverken Norge, Holland eller Island har man almindelige forvaltningsdomstole, men derimod har man en række særlige forvaltningsdomstole, der afgør sager mellem borgere og forvaltningen på en række nærmere angivne sagsområder.

Det *engelske domstolssystem* opererer med fire instanser med House of Lords som den øverste instans, og der findes ingen forvaltningsdomstole. Til forskel herfra har det *irske domstolssystem* tre instanser, og der findes en række specielle forvaltningsdomstole i første instans, hvis afgørelser kan appelleres til de almindelige domstole.

En sammenligning af dommeres bibeskæftigelse i forskellige lande kan være afhængig af, om der i de enkelte lande er forvaltningsdomstole eller ej. I lande med forvaltningsdomstole er der ikke i samme grad behov for dommeres bibeskæftigelse i offentlige råd og nævn.

3.2.2. Samtlige undersøgte lande har reguleret spørgsmålet om dommeres bibeskæftigelse. I nogle lande er der udarbejdet et særligt regelsæt vedrørende dommeres bibeskæftigelse (Norge, Island, Holland og Irland). I andre lande finder de generelle regler om tjenestemænds eller offentligt ansattes bibeskæftigelse som udgangspunkt tilsvarende anvendelse for dommere, og der findes alene enkelte supplerende regler om dommeres bibeskæftigelse (Sverige, Finland og Tyskland). I England er der ikke egentlige lovfæstede regler om dommeres bibeskæftigelse, men principper herom er nedskrevet i en vejledning, som dommerne får udleveret ved ansættelsen.

I *Irland og England* er der forbud mod, at dommere påtager sig lønnet bibeskæftigelse. I Irland fremgår forbudet direkte af forfatningen, mens der i England er en lang tradition for forbudet. I England kan dommerne dog udarbejde juridiske lærebøger og artikler mv. mod vederlag.

Reglerne i de øvrige undersøgte lande, dvs. *Sverige, Norge, Island, Finland, Holland og Tyskland*, giver alle mulighed for, at dommere kan påtage sig bibeskæftigelse i større eller mindre omfang under forudsætning af, at bibeskæftigelsen ikke har en negativ indflydelse på dommernes uafhængighed, habilitet, den almindelige tillid til domstolene og arbejdet i hovedstillingen.

I alle disse lande er der regler, der indeholder forbud mod, at dommere påtager sig visse særlige hverv. Eksempelvis har landene regler om, at dommere ikke ved siden af dommerembedet lovligt kan virke som advokater, yde juridisk rådgivning mod vederlag, være skønsmand, partsudpeget voldgiftsdommer eller vælges til det nationale parlament. I Tyskland må en dommer som udgangspunkt endvidere ikke varetage opgaver inden for den udøvende magt, dog undtagen visse hverv, herunder f.eks. hverv, der er forbundet med administrationen af domstolene.

For så vidt angår de hverv, der ikke omfattes af et særligt forbud, kan dommerne som udgangspunkt påtage sig disse som bibeskæftigelse, hvis hvervet ikke indebærer en negativ påvirkning af dommerens uafhængighed, habilitet eller varetagelsen af dommerens hovedstilling.

Reglerne om dommeres bibeskæftigelse i de pågældende lande er enten bygget op som godkendelses- eller indberetningsregler eller en kombination heraf. I flere lande foretages der registreringer af dommernes bibeskæftigelse i offentligt tilgængelige registre, der bl.a. er tilgængelige på internettet.

Norge, Finland og Tyskland har alle godkendelsesordninger. I Norge og Tyskland skal de fleste bibeskæftigeshverv godkendes af enten vedkommende retspræsident eller af domstolsadministrationen. I Finland skal alle former for lønnet bibeskæftigelse godkendes hos domstolschefen eller den overordnede domstol. Godkendelsesordningerne indebærer, at den pågældende dommer skal søge om tilladelse til at påtage sig et bibeskæftigeshverv, forud for at hvervet påbegyndes. Kriterierne for godkendelse af et bibeskæftigeshverv er formuleret forskelligt, men vedrører i det væsentlige, at bibeskæftigelsen ikke må indebære en negativ påvirkning af hovedstillingen, herunder særligt af arbejdstiden i hovedstillingen, og hovedstillingens omdømme samt uafhængigheden og habiliteten for den pågældende dommer. I Tyskland gælder der, for så vidt angår bibeskæftigelse i offentlig tjeneste, endvidere en regel om, at dommere skal afstå den del af honoraret, der overstiger en bestemt beløbsgrænse. For højesteretsdommere gælder eksempelvis en beløbsgrænse på 6.100 euro om året.

I *Sverige, Island og Holland* skal der ske indberetning af bibeskæftigelsen til henholdsvis den pågældende dommers arbejdsgiver, et særligt udvalg om dommerarbejde og vedkommende retspræsident.

Reglerne om indberetning indebærer, at en dommer som udgangspunkt ikke skal søge om tilladelse til bibeskæftigelse. Dommeren skal i stedet indberette, hvilken bibeskæftigelse den pågældende dommer har